

اخبار کارگران و مزد بگیران ایران را در ایران نبرد بخوانید

رویدادهای مهم بین المللی و منطقه ای موثر بر تحولات ایران

لیبی رسماً مسوولیت انفجار لاکربی را پذیرفت

چهارشنبه 22 مرداد 1382- 13 اوت 2003

مقامات انگلیسی اعلام کردند، لیبی رسماً مسوولیت بمب گذاری لاکربی را پذیرفت و اعلام کرد که به هر کدام از خانواده‌های ۲۷۰ قربانی این حادثه، ۶/۲۵ میلیون پوند غرامت پرداخت می‌کند. به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) به نوشته روزنامه‌ی تلگراف، پس از آنکه دولت لیبی مسوولیت این حادثه را پذیرفت، به نظر می‌رسد درگیری دیپلماتی و حقوقی که این کشور را به مدت ۱۵ سال از جامعه بین‌المللی طرد کرده بود، به پایان برسد. در نشست‌هایی که مقامات آمریکایی، انگلیسی و لیبیایی در لندن برگزار کردند، مقامات دولت تریپولی پذیرفتند که نامه‌ای را در اولین فرصت به شورای امنیت سازمان ملل بفرستند و در این نامه ذکر کنند که دولت لیبی مسوولیت انفجار هواپیمای ۱۰۳ پان آمریکا را که در لاکربی اسکاتلند در ۲۱ دسامبر ۱۹۸۸ سقوط کرده، می‌پذیرد. در این حادثه تمام ۲۵۹ سرنشین هواپیما و ۱۱ تن از افرادی که در محل حضور داشتند، کشته شدند. انتهای پیام

مواضع رژیم و جناحهای آن در مورد مهمترین تحولات ایران

خاتمی: به آمریکایی‌ها اجازه بازجویی از اعضای القاعده را نخواهیم داد

چهارشنبه 22 مرداد 1382- 13 اوت 2003

به گزارش خبرنگار خبرگزاری کار ایران، ایلنا، سید محمد خاتمی، رئیس جمهوری امروز پس از جلسه هیئت وزیران در جمع خبرنگاران در مورد استعفای دکتر مصطفی معین، وزیر علوم، تحقیقات و فناوری گفت: آقای معین استعفا دادند و مطالبی دارند که قابل توجه است. وی از معین به عنوان یک دوست بزرگوار و یک نیروی ارزنده‌ای که خدمات بزرگی کرده چه در سطح دولت و چه در سطح وزارت علوم، یاد کرد. رئیس جمهوری افزود: همواره از وجود جناب آقای معین استفاده خواهیم کرد. نظر خود من این است که ایشان در وزارت باقی بماند، اما هنوز نتوانسته‌ایم ایشان را قانع کنیم. خاتمی در مورد لایحه انتخابات گفت: در نامه‌ای که به مجلس داده‌ام، نظرات خود را در مورد لوایح بیان کرده‌ام. همچنین رئیس جمهور در مورد گروه القاعده گفت: ما هیچ صحبتی با آمریکایی‌ها در این رابطه مطرح نکرده‌ایم، لذا پس از بررسی افرادی که در اختیار ما هستند اگر باید اخراج شوند، اخراج می‌شوند و اگر باید محاکمه شوند، محاکمه می‌شوند. رئیس جمهوری گفت: ما اعضای القاعده را هر جایی که ببینیم، دستگیر می‌کنیم. وی در پاسخ به سوال که آیا اجازه می‌دهید آمریکایی‌ها از اعضای القاعده بازجویی کنند، گفت: نه. خاتمی در مورد فعالیت دفاتر نظارتی گفت: هر چه قانونی است درست و هر چه غیر قانونی است، نادرست است. امیدوارم که این مسئله درست شود و اگر قانونی است مشکلی ندارد. خاتمی همچنین ارسال نامه به دولتمردان آمریکایی را رد کرد و خاطر نشان ساخت: این ادعاهایی که شده است و برخی نمایندگان صحبت کرده‌اند، کاملاً تکذیب می‌شود و این شایعات همیشه است. وی همچنین در مورد القاعده گفت: ما با عربستان همکاری داریم، صحبت کرده‌ایم و اگر لازم باشد به خصوص اگر عربستانی باشند، هیچ مشکلی برای تحویل دادن اعضای القاعده نداریم. پایان پیام

لایحه اصلاح قانون انتخابات به فراندوم گذاشته می‌شود

چهارشنبه 22 مرداد 1382- 13 اوت 2003

مخبر کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی در مجلس شورای اسلامی گفت: با رد شدن لایحه اصلاح قانون انتخابات از طرف شورای نگهبان، وقت آن رسیده است که این لایحه را به فراندوم بگذاریم. جعفر گلباز در گفت و گو با خبرنگار پارلمانی خبرگزاری کار ایران، ایلنا، درخصوص رد لایحه اصلاح قانون انتخابات توسط شورای نگهبان گفت: ما این مسئله را در معرض افکار عمومی قرار می‌دهیم و هیچ کاری با عکس العمل‌ها نداریم.

وي برگزاري فراندوم را يکي از اصول قانون اساسي و حق مردم دانست و گفت: به هيچ وجه دلمان نمي‌خواست که شوراي نگهبان اين مصوبه را رد کند؛ تا کار به فراندوم بيانجامد. تمام سعي ما استفاده از ظرفيت‌هاي قانوني در مسيري درست است. وي با بيان اينکه شوراي نگهبان بيشتري ضربه را از درون خود خورده است، افزود: هيچ کس نمي‌خواهد شوراي نگهبان تضعيف شود و ما اميدواريم زماني شوراي نگهبان جايگاه واقعي خود را پيدا کند. گلپاز اظهار داشت: البته ما پيش بيني مي‌کرديم که شوراي نگهبان سه مصوبه اخير مجلس را رد کند، چون ساختار فعلي اين نهاد مثل کتابي است که ميليون‌ها بار چاپ شده و همه از آن مطلعند. گلپاز با بيان اينکه امروز شوراي نگهبان خود را فراتر از قانون مي‌داند، گفت: با به فراندوم گذاشتن لايحه استاني شدن انتخابات، سرنوشت اين امر هم از دست شوراي نگهبان و هم از دست مجلس خارج مي‌شود. پايان پيام

اساس لايحه اصلاح قانون انتخابات، نفي نظارت استصوابي است چهارشنبه 22 مرداد 1382- 13 اوت 2003

رئيس کميسيون اصل نود گفت: عدم اصلاح قانون انتخابات مجلس، موجب تشکيل مجلس ضعيفي مي‌شود که نمي‌تواند نقش نمايندگي ملت را ايفا کند. حسين انصاري راد، نماينده مردم نيشابور در گفت و گو با خبرنگار خبرگزاري کار ايران، ايلنا، عمده‌ترين دليل مخالفت نمايندگان با قانون انتخابات را موجه نبودن نظارت استصوابي شوراي نگهبان عنوان کرد و گفت: شوراي نگهبان حق دخالت در انتخابات مجلس را ندارد. وي افزود: نظارت استصوابي بر خلاف قانون اساسي است و شوراي نگهبان بر اساس قانون براي اين نظارت خود توجيه درستي ندارد. انصاري راد رد لايحه اصلاح قانون انتخابات مجلس را زمينه‌سازي براي دخالت بيگانگان در قوانين کشور عنوان کرد و گفت: رد اين لايحه موجب ياس مردم و نااميدي آنها از مديريت کشور و عدم استقبال آنها از انتخابات مي‌شود. وي افزود: اگر قانون انتخابات اصلاح نشود، مديريت کل کشور خدشه دار خواهد شد. پايان پيام

سرکوب و نقض حقوق بشر توسط رژيم حاکم بر ايران

اعتراض جامعه بين المللی حقوق بشر به صدور حکم سنگسار در ايران رادیو آلمان - چهارشنبه 22 مرداد 1382- 13 اوت 2003

فرانکفورت: به گزارش آژانس خبری کلیسای کاتولیک، جامعه بين المللی حقوق بشر از دولت آلمان خواست، در جهت عفو يك زن ایرانی که به جرم زنا به سنگسار محکوم شده است، تلاش کند. اين زن ۲۵ ساله بنام شهناز در تاريخ چهارم ماه اوت جاری از جانب ديوان عالی کشور جمهوری اسلامی ايران محکوم به سنگسار شدن گرديد. جامعه بين المللی حقوق بشر از وزير امور خارجه آلمان يوشکا فيشر خواست برای نجات جان اين زن با رئيس جمهور خاتمی گفتگو کند. به گفته مسئولان اين سازمان اگر اين حکم در ايران به اجرا درآيد، جمهوری اسلامی ايران به قول خود در برابر وزير امور خارجه اتحاديه اروپا کريس پتن برای لغو مجازات سنگسار عمل نکرده است.

تروریسم و سلاحهاي کشتار جمعی

گزارش ها در باره حضور عناصر القاعده در ايران: «خانه هاي امن» و امتناع جمهوری اسلامی از استرداد عناصر سعودي القاعده

علیرضا طاهري (رادیوفردا): چهارشنبه 22 مرداد 1382- 13 اوت 2003

به گفته يك مسئول بلندپايه حکومت عربستان سعودي، سعد بن لادن، پسر اسامه، صيف العدل، متولد مصر، که گفته مي‌شود رياست بخش امنيتي القاعده را بر عهده دارد، سليمان ابو غيث، متولد کويت، سخنگوي القاعده و ابومصعب زرقاوي، تبعه اردن، در شمار بازداشت شدگان در ايران هستند. زرقاوي متهم به دسيسه چيني سال گذشته براي قتل يك ديپلمات آمريکائي در عمان، پایتخت اردن است. مقام عربستان سعودي گفت ما مطمئن هستيم که اين عده در ايران در بازداشت هستند و حدود 10 تا 12 تن ديگر از اعضاي القاعده در ايران به سر مي‌برند و جمهوری اسلامی آنها را در خانه هاي امن بازداشت کرده است. اين مسئول سعودي يادآور شد که جمهوری اسلامی کاملاً بر اين عده مسلط است و آنها نمي‌توانند بدون خبر به مسئولان جمهوری اسلامی چمدان هاي خود را ببندند و به جاي ديگري کوچ کنند. وي گفت ماهنوز نمي‌دانيم که اين عده همچنان مي‌توانند فعاليت هاي تروريستي داشته باشند يا نه.

شبكة القاعده متهم به طراحي و اجراي حمله هاي مرگبار 11 سپتامبر 2001 به واشنگتن و نيويورک است که نزديک به سه هزار کشته برجاي نهاد. عربستان سعودي از جمهوری اسلامی خواسته است اتباع بازداشتي آن کشور در ايران را به رياض مسترد کند اما پاسخي دريافت نکرده است.

پیشتر گفته شده بود که جمهوری اسلامی شماری از اتباع سعودی عضو القاعده را به ریاض تحویل داده است. آخرین بار مسئله سعودی های عضو القاعده در سفر ژوئن گذشته امیر سعود الفیصل وزیر امور خارجه عربستان سعودی به تهران مطرح شد.

مسئول شناساس حکومت سعودی می گوید پیش از سفر سعود الفیصل، گروهی از سوی عربستان سعودی به ایران فرستاده شد تا سعودی های بازداشتی را در میان اعضای زندانی القاعده شناسایی کنند اما جمهوری اسلامی به این گروه اجازه کار نداد و اعضای آن نتوانستند با زندانیان مورد نظر دیدار کنند. اوائل هفته جاری جمهوری اسلامی اعلام کرد آن عده از بازداشتی های القاعده را که نتواند به دولت متبوعشان تحویل دهد در ایران محاکمه خواهد کرد.

جمهوری اسلامی در باره هویت بازداشتی های القاعده در ایران تاکنون خاموش مانده است.

پایان کار بازرسان اتمی در ایران

رادیو آلمان - چهارشنبه 22 مرداد 1382 - 13 اوت 2003

تهران: به گزارش خبرگزاری آلمان، بازرسیهای تکنیکی مقامات سازمان بین المللی انرژی اتمی در جمهوری اسلامی ایران تقریباً به پایان رسیده اند. سرپرست سازمان انرژی اتمی ایران غلامرضا آقازاده دیروز چهارشنبه در تهران گزارش داد، ضرورتی برای ادامه تحقیقات وجود ندارد. سازمان بین المللی انرژی اتمی در روز نهم ژوئیه قرار اعزام کارشناسان تکنیکی و متخصصان قضائی خود را با سازمان انرژی اتمی ایران مشخص کرد. غلامرضا آقازاده در اینباره افزود، پاسخگویی به پرسشهای حقوقی اما، هنوز به پایان نرسیده اند. او به این پرسش پاسخ نداد که، آیا ایران یک پروتکل الحاقی را با سازمان بین المللی انرژی اتمی به امضا خواهد رساند یا نه. جمهوری اسلامی ایران اصولاً با یک چنین پیمانی مخالفتی ندارد. اما در عوض خواهان تضمینی است بر این مبنا که، مجاز به ادامه پروژه های هسته ای خود باشد و اینکه، تحریمات بازرگانی علیه ایران لغو شوند. بعلاوه اینکه آمریکا ادعاهای خود علیه ایران در رابطه با سو استفاده از امکانات هسته ای و تولید سلاحهای اتمی را کنار بگذارد.

رئیس سازمان انرژی اتمی گفت: در بحث پروتکل، مذكرات خوبی را با آقای البرادعی داشته ایم، احتمال می دهیم که قبل از سپتامبر، نکات و مطالب مثبتی در این رابطه داشته باشیم.

چهارشنبه 22 مرداد 1382 - 13 اوت 2003

به گزارش خبرنگار خبرگزاری دانشجویان ایران، آقازاده پس از پایان جلسه هیأت دولت در جمع خبرنگاران در پاسخ به سوالی درباره بازرسیها، گفت: هیأت بازرسی در ایران بود و دیروز کارش تمام شد.

وی با بیان این که در گزارشی که بازرسان برای اجلاس سپتامبر تهیه خواهند کرد، تمام نکات مورد نظر آژانس بوده، گفت: این نکات در این سفر مورد توجه ایران قرار گرفته است.

آقازاده همچنین با بیان این که بازدیدها و نمونه برداریهایی که مورد نیاز بازرسان بوده، انجام شده است، افزود: فکر می کنم برای آژانس مشکلی که نسبت به آن ابهام یا سوال داشته باشد یا موردی که نظرش برآورده نشده باشد، وجود نداشته نباشد.

آقازاده افزود: این هیأت در ایران با کارشناسان و سازمانهای مختلف ملاقات داشته و بخشی از ابهامات قابل توجه برطرف شده، ولی هم به تشخیص ما و هم به تشخیص آژانس، این بحثها باید ادامه یابد و هنوز نکات قابل توجهی وجود دارد که مورد بحث قرار گیرد.

وی گفت: احتمالاً در آینده نه چندان دور، جلسه دوم این هیأت هم تشکیل خواهد شد ولی از تاریخ آن اطلاع ندارم و زمان آن نیز تنظیم نشده است.

رئیس سازمان انرژی اتمی اظهار داشت: ما هیچ وقت مسأله خروج از NPT را در دستور کار دولت نداشته ایم و چنین بحثی مطرح نبوده است.

وی در مورد اینکه آیا آژانس به تعهداتش عمل می کند یا خیر، گفت: باید منتظر باشیم تا ببینیم آژانس چه کار می کند، بعد اظهار نظر کنیم.

آقازاده افزود: ما همیشه نسبت به بحث پروتکل نگاه ایجابی داشته ایم و هرچه ابهامات رفع و قضیه روشن شود، کار سریع تر پیش می رود.

آقازاده خاطر نشان کرد: بحث مشخصی مطرح نیست، بحثی که هست شفاف سازی تعهدات طرفین نسبت به یکدیگر است و ما بیش از آنچه که در چارچوب مقررات، اساسنامه و تعهدات آژانس است، توقعی نداریم. آنچه می خواهیم در چارچوب تعهدات طرفین است، همچنین شرطی بیش از آنچه که هست، قائل نیستیم.

رئیس سازمان انرژی اتمی با بیان این که بحث درباره فعالیت های هسته ای، بحث درباره تکنولوژی بسیار برتر جهان است و کشوری که به چنین دانشی می رسد، از ماهیت ممتازی برخوردار است، گفت: قطعاً برای کشورهایی مثل آمریکا و استرالیا این قضیه قابل هضم نیست، لذا این، بحث اصلی است، از این رو با همکاریهایی که با آژانس داریم و به خصوص بعد از آن، با سایر کشورها خواهیم داشت، به نظر می آید که نگرانی های جهانی را برطرف خواهیم کرد اما در مقابل توقع داریم طرفهای مقابل هم به اندازه ای که ما داریم جلو رویم، شفاف تر شوند.

وی افزود: بحث امضای پروتکل را بنده مطرح نکرده ام، آنچه را مطرح کردم این است که ما قدمهای مؤثری برای پیشرفت قضیه در زمینه پروتکل خواهیم داشت. انتهای پیام

رویدادهای عراق، دولت آینده و نیروهای موثر در آینده عراق

17 انفجار در بغداد رخ داد

چهارشنبه 22 مرداد 1382- 13 اوت 2003

دربروز 6 انفجار در پایگاه نظامی نیروهای آمریکایی در "الرمادی" در غرب بغداد رخ داد و همچنین انفجاری دیگر در یکی از مواضع نیروهای آمریکا در شهر بغداد به وقوع پیوست .
به گزارش سرویس بین الملل ایلنا به نقل از روزنامه اماراتی البیان، در پی 6 انفجار به وقوع پیوسته يك سرباز آمریکایی کشته و دو تن دیگر زخمی شدند . 4 تن دیگر هم بر اثر از بین رفتن يك نفر بر آمریکایی در موصل زخمی شدند .
این در حالی است که بغداد شاهد تظاهرات بیکاران می باشد .
در برابر تلاش واشنگتن برای کمرنگ کردن فشار به سربازان آمریکا از طریق اتخاذ تصمیم جدید شورای امنیت به دولت‌های دیگر فرصت مشارکت داد .
این در حالی است که مسکو اعلام کرد که آماده بررسی تصمیم آمریکا را به صورتی اساسی دارد .
سخنگوی نظامی نیروهای آمریکایی اعلام کرد که نیروهای آمریکایی نزدیک به شهر تکریت 7 نفر که متهم به حمله‌هایی بر ضد نیروهای اشغالگر هستند را دستگیر کرده است . پایان پیام

رونق رسانه ها در بغداد

متیو پرایس خبرنگار بی بی سی در بغداد- چهارشنبه 22 مرداد 1382- 13 اوت 2003

شاید باور نکنید ولی این روزها ضمن رانندگی در اطراف بغداد می توانید برنامه رادیویی "سرویس جهانی بی بی سی" را با کیفیت عالی بشنوید.
اوضاع نسبت به روزگاری که عراقی ها سعی می کردند از پس خش خش ناشی از دستگاه های پارازیت دولتی به خبرها گوش دهند فاصله زیادی دارد.
کانال های رادیو و تلویزیونی مثل قارچ رشد کرده اند و گویی هر روز روزنامه تازه ای منتشر می شود.
در بغداد حتی کافی نت نیز وجود دارد، البته اکثر مردم استطاعت استفاده از آن را ندارند.
در دفاتر نشریه "حجاز بوز" دستگاه های چاپ، تازه ترین شماره تنها نشریه فکاهی بغداد را چاپ می کنند.
خانم اشتار الیثیری، سردبیر مجله در دوران حکومت سابق، هرگز اجازه انتشار آن را نداشت.
وی گفت: "البته کمی برایم غیرعادی است. من اکنون آزادانه قلم می زنم که به آن عادت ندارم.
هرکسی هرچه دلش می خواهد می نویسد. اوضاع خوب شده."
بغداد زمانی تنها 15 روزنامه داشت. اکنون براساس کلیه تخمین ها بالغ بر 100 روزنامه دارد. به علاوه رنگ و روی آنها کاملا عوض شده است.
در گذشته حزب بعث همه چیز را کنترل می کرد. چاپ عکس صدام حسین در صفحه اول همه روزنامه ها دستور بود.
حالا عکس های نیروهای آمریکایی در خیابان های بغداد در روزنامه ها چاپ می شود. زمانه عجب تغییر کرده است.
جولی خان، صاحب یکی از این روزنامه ها به خیابان آمده تا آبونمان روزنامه اش را عرضه کند.
حتی جولی خان که 10 سال قبل شمال انگلستان را ترک کرد و به عراق آمد اوضاع را کمی سردرگم کننده می یابد.
او گفت: "کنار آمدن با این آزادی نویافته کمی دشوار است. کنار آمدن با اندیشه مردمسالاری هم برای ما به عنوان یک جامعه بسیار دشوار است."
به نظر می رسد تقریبا کلیه بخش های جامعه اکنون صاحب صدایی شده باشد.
البته این وضع بدون هزینه نیست. برخی با بهره برداری از این فرصت هرچه دلشان می خواهد چاپ می کنند.
برای مثال اخیرا گزارشی درباره عینک های آفتابی سربازان آمریکایی که به وسیله آن زنان را عریان می بینند چاپ شد!

روزنامه نگاران مسوول

اما سایر گزارش ها از این نیز خطرناک تر است.
روزنامه "المستقله" از این نیز پیشتر رفت و با انتشار مقاله ای خواستار قتل کلیه کسانی شد که با آمریکایی ها همکاری می کنند.
حکومت انتقالی نیروهای ائتلافی که عراق را اداره می کند این روزنامه را توقیف کرد.
چارلز هیتلی سخنگوی اصلی مرجع حکومت موقتی این کار را سانسور نمی داند.
وی گفت: "وقتی آشکارا تحریکی صورت می گیرد ما با افراد مربوطه صحبت می کنیم."
"در سایر موارد وقتی گزارشی چاپ می شود که احتمالا کمی خطرناک است، با ناشر صحبت می کنیم و به آنها می گوئیم "بباید روزنامه نگاران مسوول باشیم."
"و در یک مورد سطح تحریک چنان گزنده و خطرناک بود که ناچار روزنامه را توقیف کردیم."
در ساختمان مجلل اتحادیه خبرنگاران عراقی با محمد حسن ملاقات کردم.

او به خاطر مقاله ای در انتقاد از حکومت سابق دو سال به زندان افتاده است. او برای چهار ماه در یک سلول انفرادی نگاهداری می شد و هر هفته تنها 15 دقیقه اجازه داشت از سلول یک در دو متری خود خارج شود.

او معتقد است که هم خبرنگاران و هم کسانی که کشور را اداره می کنند باید به آزادی تازه احترام بگذارند.

وی گفت: "آزادی مطلق زمانی است که خبرنگار مقالاتی جدی در خدمت منافع عمومی بنویسد. آنچه ما امروز شاهد آن هستیم را من "آزادی پرهرج و مرج" می خوانم. و برخی روزنامه نگاران به خاطر آنچه می نویسند از سوی نیروهای ائتلافی با مشکل روبرو می شوند."

کمبود اعتماد

کسانی که توان مالی دارند بشقاب های ماهواره ای نصب می کنند. این تجهیزات نیز در دوره صدام غیرمجاز بود.

به این ترتیب کانال های تلویزیونی عربی و همچنین برنامه های غربی وارد قهوه خانه ها و خانه های مردم می شود.

البته اکثر مردم از آن استقبال کرده اند. اما همه خوشحال نیستند.

اخیرا رئیس عراقی شبکه رسانه های عراقی که منابع آن توسط آمریکا تامین می شد سمت خود را ترک کرد. او شکایت داشت که پول کافی برای مقابله با آنچه تبلیغات این کانال ها می نامید ندارد. چارلز هیتلی می گوید: "به نظرم بعضی از کانال های ماهواره ای عربی که مردم دریافت می کنند در گزارش های خود تعادل ندارند. سعی می کند با صحبت از مقاومت در برابر اشغال خارجی، اذهان را تشویق کند."

اما او می افزاید "این واقعیت که کانال های دیگری هم وجود دارد گام عظیمی در این کشور به حساب می آید."

با این حال این مساله که آیا این کانال ها چنان که آقای هیتلی می گوید قادر به تحریک افکار عمومی هست یا نه قابل پرسش است.

علی رغم عطش موجود برای اطلاعات، بسیاری از مردم عراق می گویند پس از این همه سال شنیدن دروغ، هنوز به هیچ کس، به خصوص روزنامه نگاران اعتماد نمی کنند

عراق باید به 3 بخش مجزا تقسیم شود

چهارشنبه 22 مرداد 1382- 13 اوت 2003

"اگرچه بسیاری از سردمداران اشغال عراق با اعلام مرگ پسران صدام به عنوان یک پیروزی بزرگ بر تداوم مقاومت عراق اشاره می کنند، اما هنوز هم به کار بردن لفظ پیروزی برای آنها بسیار زود است." به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) روزنامه ای واشنگتن تایمز در گزارشی با اشاره به مطلب فوق آورده است: "حملات تهاجمی عراقی ها ادامه دارد و نیروهای آمریکایی همچنان و هر روزه بر تعداد تلفاتشان افزوده می شود. اکثر این حملات در مراکز به اصطلاح مثلث سنی نشین که از شمال تا غرب مرکز بغداد کشیده شده متمرکز است. این حملات اغلب به ناراضیان بعثی، وفاداران صدام، جهادی های خارجی و جنایت کاران آزاد شده از زندان صدام در آغاز جنگ نسبت داده می شود. البته جای شک نیست که اغلب این جناح ها در این حملات دست دارند و اهل تسنن عراق پناه دهندگان رهبران این حملات هستند."

واشنگتن تایمز می افزاید: "دلیل جنگ اهل تسنن با نیروهای ائتلاف تصور آنها از حضور و سرنوشتشان در عراق جدید است. عراقی های اهل سنت 20 درصد از جمعیت عراق را تشکیل می دهند که قرنهاست بر عراق تسلط دارند و احساس می کنند از بدو تولد این رهبری برای آنان نوشته شده است. اهل تسنن از زمان تسلط عثمانی ها - زمانی عراق بخشی از امپراطوری ترک ها بود و تا زمان تشکیل کشور عراق پس از جنگ جهانی اول این سلطه ادامه داشت - کردها و شیعیان که 60 درصد جمعیت عراق هستند؛ همواره تحت کنترل سنی ها بوده اند و اکنون آماده اند تا با گردانندگان واقعی عراق پس از جنگ باشند."

این روزنامه در ادامه نوشت: "اهل تسنن دریافته اند که کردها و شیعیان شمشیرهای خود را برای پیشی گرفتن از اربابان سابق خود تیز کرده اند. اهل تسنن عراق با استراتژی بازی با کارت «موگادیشو» و وارد آوردن تلفات بر نیروهای آمریکا تا زمانی که بر اثر فشار نیروها مجبور به عقب نشینی شوند؛ پیش می روند. پس از عقب نشینی این افراد دوباره کنترل اوضاع را خواه با صدام خواه بدون او در دست می گیرند. این تنها امید آنهاست."

واشنگتن تایمز افزود: "اما کنار آمدن با این موضوع، به خصوص تحت دکتربین جدید آمریکا چندان ساده نیست. آمریکایی ها خود را منجی می دانند؛ در حالی که از نظر اهل تسنن آنها تهدیدی جدی و مستقیم برای موجودیتشان شمرده می شوند.

چنگیزخان و لژیون رومن با غارت و دستگیری و کشتن ناراضیان و مخالفان آنها را کنترل کردند. اما آمریکایی ها باید مدرن تر و بهتر عمل کنند یا باید تلفات را به جان بخرند یا با عقب کشاندن نیروها، راه حل سیاسی برای این مشکل پیدا کنند. عراق کشوری باثبات و تک فرقه ای نیست. در زمان عثمانی به سه منطقه که هرگز احساس همسایگی و ملیت مشترک نداشتند، تقسیم شد: منطقه شیعیان،

کردها و اهل تسنن؛ این اولین چیزی است که در فکر مردم این کشور می‌گنجد و برای يك عراقی، آزاد بودن مفهومی ندارد، به همین دلیل این کشور نمی‌تواند مفهوم مردم‌سالاری محض را درک کند." در ادامه‌ی این مطلب آمده است: "راه‌حل پذیرفته‌تر تقسیم عراق به سه منطقه‌ی مجزای سیاسی کردستان در شمال، شیعیان در جنوب و اهل تسنن در مرکز است و به این ترتیب اهل تسنن اگرچه محوریت و کنترل کشور را ندارند، اما در مرکزیت عراق می‌مانند. این راه اگر چه مشهود و منطقی به نظر می‌رسد، اما نفرت‌انگیز و مخالف با نظرات وزارت امور خارجه است؛ چرا که به عقیده‌ی آنها مرزها را نباید تغییر داد، اما با توجه به تقسیم کشورهای یوگسلاوی سابق و چکسلواکی این نظر کاملاً نادرست است." انتهای پیام

رییس سابق گارد ریاست جمهوری عراق به همراه يك زنرال و 12 عراقی در حمله‌ی نیروهای آمریکا به جنوب تکریت دستگیر شدند.

چهارشنبه 22 مرداد 1382 - 13 اوت 2003

به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) به نقل از شبکه‌ی خبری سی.ان.ان، سرهنگ استیو راسل، سخنگوی ارتش آمریکا گفت: این افراد طی يك حمله‌ی سه ساعته به 20 خانه در جنوب تکریت، دستگیر شده‌اند. مقام‌ها این افراد را از اعضای نزدیک به خانواده‌ی صدام معرفی کرده‌اند. به گفته‌ی راسل حدود 200 سرباز در این عملیات شرکت داشته‌اند.

اسامی این افراد هنوز مشخص نشده و گفته می‌شود زنرال مزبور در میان فهرست 55 نفره‌ی ارتش آمریکا نیست. مرکز فرماندهی آمریکا اعلام کرده که نیروهای آمریکایی 32 حمله علیه اهداف دشمن طی 24 ساعت گذشته داشته‌اند.

این عملیاتها بر مناطق و شهرهای دور دست متمرکز شده است. روز گذشته (سه‌شنبه) يك سرباز آمریکایی در این درگیری‌ها کشته شد و 2 تن دیگر زخمی شدند. به این ترتیب تعداد کشته شدگان آمریکایی از زمان اعلام رسمی پایان جنگ به 58 تن رسید. انتهای پیام

تحلیل اوضاع ایران و عراق در رسانه های جمعی

تیترو روزنامه‌های صبح تهران

ایلنا - چهارشنبه 22 مرداد 1382

آفتاب بزد/ رئیس جمهور: صحبت کردن برایم مشکل است، خیلی از عقایدم تحقق پیدا نکرد

ابرار/ اعتراض جوانان به رئیس جمهوری

شعار بس است کی می‌خواهید عمل کنید؟

انتخاب/ خاتمی: هنوز شعله‌های امید در دلم روشن است

ایران/ در نخستین کنگره تشکل‌های غیر دولتی جوانان

خاتمی: هنوز امیدوارم

توسعه/ رئیس جمهوری: فضایی ایجاد می‌کنند که انگار نه دین مانده است و نه آزادی

جام جم/ رئیس سازمان بازرسی کل کشور در گفت و گو با "جام جم":

بازرسان، ضمانت اجرایی می‌خواهند

خراسان/ مظاهری: اقتصاد ایران آماده حضور سرمایه‌گذاران خارجی است

جوان/ خاتمی در جمع تشکل‌های جوانان:

سیاه نمایی نکنیم، جوانان مایوس می‌شوند

حمایت/ رئیس قوه قضائیه: افتخار ایران تکرر سلیقه‌ها در چارچوب قانون اساسی است

رسالت/ رئیس جمهور در گردهمایی ملی تشکل‌های غیر دولتی جوانان:

مراقب جنگ روانی دشمن باشیم

صدای عدالت/ خاتمی در جمع تشکل‌های غیر دولتی جوانان:

بر عهد خود با ملت پایبندم

فرهنگ آشتی/ سید محمد خاتمی: می‌خواهم درد دل کنم

کاروکارگر/ خاتمی: هنوز شعله‌های امید در دل ما روشن است

سیاست روز/ در پای ناتوانی آمریکا و انگلیس در کنترل اوضاع عراق، قوت گرفت؛

احتمال حضور نیروهای ناتو در عراق

نسیم صبا/ خاتمی در جمع نمایندگان تشکل‌های غیر دولتی با اشاره به دزدگی‌های ایجاد شده در

جامعه اعلام کرد؛

شاید نسل جوان تصور کنند، عهدم را شکسته‌ام

مردم سالاری/ از سوی شورای نگهبان:

لایحه رفع تبعیض از زنان و طرح منع شکنجه رد شد

هم‌بستگی/ خاتمی در جمع جوانان:

صحبت کردن برایم مشکل شده است

همشهري/ رئيس جمهوري: جوانان را مأیوس نکنیم
ياس نو/ شوراي نگهبان سه مصوبه مهم مجلس را رد کرد
پايان پيام

بررسی روزنامه های چهارشنبه آمریکا بهنام ناطقي (نيويورك)، بر اساس واشنگتن پست، نيويورک تايمز و وال استريت جورنال راديو فردا - چهارشنبه 22 مرداد 1382 - 13 اوت 2003

روزنامه واشنگتن پست در مقاله‌اي از ستون‌نویس خود آقای جیم هوگلدن، می‌نویسد آمریکا نگران آن است که اسرائیل که از دسترسى جمهورى اسلامى به بمب اتمى نگران است، پیشدستی کند و با حملاتی هوایی تاسیسات اتمى ایران را نابود سازد. این پیش بینی مقامات آمریکا را آرل شارون، نخست وزیر اسرائیل تقویت کرد وقتی ژنرال سه ستاره یوآو گلانت Yoav Galant منشی نظامی خود را در دیدار دو هفته پیش در واشنگتن با جرج بوش رئیس جمهورى آمریکا به همراه خود آورد. گلانت آلبومی از عکس و نقشه در باره برنامه مخفی اتمى ایران در برابر چشمان نگران جرج بوش گسترده. واشنگتن پست می‌نویسد توصیف شارون از آنچه ریسک غیرقابل قبول حمله اتمى از سوی ایران می‌خواند، هنگامی مطرح می‌شود که دولت جرج بوش برای متوقف کردن برنامه های اتمى ایران و کره شمالی از طریق دیپلماتیک، به نتیجه نزدیک شده است. از نظر مقاله نویس واشنگتن پست، اقدام یکجانبه اسرائیل علیه ایران استراتژی بوش را نابود می‌کند و به تلاش های دولت بوش برای بازسازی عراق و افغانستان لطمه می‌زند.

روزنامه نیویورک تايمز در گزارشی از سلیمانیه، عراق، می‌نویسد موج فراینده بنیادگرای اسلامى اینک عراق را آخرین جبهه و نبردگاه خود می‌داند. آقای نیل مکفرگوهر Neil MacFarquhar فرستاده نیویورک تايمز به عراق به نقل از مقامات عراقی و دیگران، می‌نویسد همانطور که اشغال افغانستان توسط اتحاد شوروی نسلی از مسلمانان جوان را به جنگ با کافر بیگانه مضمم ساخت، حضور آمریکا در عراق هم باعث ایجاد موج فراینده ای از جنگجویان مسلمان شده است که برای نبرد با اشغالگر خارجی، خود را به عراق می‌رسانند.

آقای براهم صالح، نخست وزیر قسمت کردنشین عراق، به نیویورک تايمز گفت خیلی از مسائل در عراق جمع هستند: اسلام در برابر دمکراسی، غرب در برابر محور شرارت، ملی گرائی عرب در برابر فرهنگ های سیاسى دیگر. این مقام برجسته کرد عراقی می‌گوید موفقیت آمریکائىها در عراق ضربه ای عظیم به تمام چیزهائی است که تروریست ها به آنها اعتقاد دارند. گزارش‌های اطلاعاتی حاکی است که جنگنده های مسلمان خارجی در عراق سازمان یافته اند و یک گروه از انصار اسلام که هفته پیش در بازگشت از عراق دستگیر شدند، شامل پنج عراقی، یک فلسطینی و یک تونسی بود. آنها پاسپورت های جعلی ایتالیائی برای یک گروه جنگجوی دیگر را همراه داشتند. آنها در گروه های کوچک از طریق مرز ها ی حراست نشده عراق خود را به داخل می‌رسانند. در یک سایت اینترنتی گروه القاعده عملیات این گروه ها به شوک های الکتریکی به آمریکا تشبیه شده است.

روزنامه وال استريت جورنال می‌نویسد بزرگترین اشتباه اقتصادى رئیس جمهورى آمریکا این بود که برای فولاد خارجی تعرفه تعیین کرد. وال استريت جورنال می‌نویسد لغو این سى درصد تعرفه گمرکی برای فولاد ممکن است به نیازعاجل آمریکا به فرصت های شغلی بیشتر کمک کند، زیرا بقیه برنامه های اقتصادى تا انتخابات سال 2004 قابل تغییر نیستند. تعرفه های فولاد در مارچ 2002 تعیین شدند و اما این تعرفه ها که برای کمک به صنایع فولاد آمریکا وضع شدند، عملاً باعث شدند که صنایع بسیاری دیگری که فولاد مصرف می‌کنند، قیمت بالاتری بپردازند و عملاً متضرر شوند.

روزنامه های تهران: 22 مرداد بی بی سی - چهارشنبه 22 مرداد 1382 - 13 اوت 2003

روزنامه های چهارشنبه تهران در عنوان های بزرگ خود خبر داده اند که شورای نگهبان سه مصوبه مهم مجلس را یکجا رد کرد و به این ترتیب اصلاح قانون انتخابات، پیوستن ایران به کنوانسیون رفع تبعیض از زنان و کنوانسیون منع شکنجه را بر خلاف نظر دولت و مجلس متوقف ماند.

ياس نو در کنار عنوان بزرگ خبری خود که از رد سه لایحه دولت خبر می‌دهد این نظر رییس جمهور خانمی را منعکس کرده که گفته است صحبت کردن برایم مشکل است.

انتخاب با عکس بزرگی از خانمی که او را در حال بوسیدن شاخه گلی نشان می‌دهد از زبان او نوشته هنوز امید در من هست و راهی جز همین که رفته ایم برایمان وجود ندارد.

خبر دیگری که اعتراض و نگرانی اصلاح طلبان را در پی آورده مربوط می‌شود سپرده شدن تدوین سیاست های مطبوعاتی به مجمع تشخیص مصلحت نظام است که به نوشته ياس نو صاحب نظران و روزنامه نگاران به شدت با آن مخالفت کرده اند.

به نوشته یاس نو شمس الواعظین سردبیر پنج نشریه تعطیل شده هوادار اصلاحات گفته است مجمع تشخیص مصلحت هر سیاستی را که برای مطبوعات تدوین کند فاقد ارزش است و تا همین جا هم برای تدوین سیاست ها هیچ فرد حرفه ای و استادان ارتباطات جمعی دعوت نشده اند و نظر چند مدیر نشریه پرسیده شده که هیچ کدام هم در حرفه روزنامه نگاری نیستند.

یاس نو در سرمقاله ای به همین مناسبت با یادآوری افت سریع تیراژ مطبوعات در کشور همزمان با افزایش تیراژ سایت های اینترنتی و تماشای ماهواره های تلویزیونی دور نوشته این وضع قابل دوام نیست اما راه آن هم در سیاست گذاری در اتاق های در بسته با افراد گزینش شده نیست.

به نوشته یاس نو سیاست های مطبوعاتی کشور باید توسط مجلس که نمایندگان مردم در آنند بررسی شود و نمایندگان واقعی مطبوعات و روزنامه نگاران هم در این کار شرکت داشته باشند.

در ادامه درگیری شورای نگهبان و وزارت کشور بر سر تاسیس دفاتر نظارت بر انتخابات در سراسر کشور که با عضویت محافظه کاران برپا شده به نوشته آفتاب یزد عده ای از نمایندگان مجلس و کارشناسان عمل شورای نگهبان را بروز فاجعه در سطح مدیریت عالی نظام دانسته اند.

ایران روزنامه خبرگزاری جمهوری اسلامی خبر داده که سخنگوی وزارت کشور صدور دستور وزیر کشور در مورد جلوگیری استانداران از کار دفاتر نظارتی شورای نگهبان را دستوری رسمی خوانده که به قوت خود باقی است.

رییس کمیسیون اصل نود مجلس به نوشته آفتاب یزد گفته است دفاتر نظارت نوعی تشکیلات اطلاعاتی موازی است که وجهه قانونی ندارد و شورای نگهبان برای اطلاع از وضعیت کاندیداها باید از مراجع رسمی کسب اطلاع کند.

واکنش های محکومیت چند نویسنده و مترجم و ناشر به دلیل کتابی که مجوز از وزارت ارشاد داشت همچنان در مطبوعات ادامه دارد و در حالی که روزنامه های هوادار محافظه کاران درباره آن سکوت کرده اند روزنامه های هوادار اصلاحات در گزارش هائی نشان می دهند که این کار چه لطمه ای به اساس صنعت نشر وارد می آورد.

محمد جواد روح در مقاله ای با عنوان طعنه آمیز «وقتی جسم سخت هم افاقه نمی کند» به سیاست های دادستانی در مورد کتاب پرداخته و مثال هائی از ممیزی کتاب ها را نقل کرده و نوشته کار به جایی رسیده است که در خاطرات اشرف پهلوی و از زبان او از آیت الله خمینی با عنوان امام و از کسانی با عنوان شهید یاد شده است.

نویسنده مقاله یاس نو در پایان مقاله خود نتیجه گرفته که تمام این بازیگری ها و سانسورها هم نتیجه نداده و در بهار سال 76 مردم به نماینده مخالف این طرز تفکر رای دادند و حالا کار به جایی کشیده که در حکم زندان مدیرکل نشر نوشته اند که وی شایسته هیچ گونه عفو و رافتی تشخیص داده نشد.

اشاره نویسنده مقاله یاس نو به رییس جمهور خاتمی است که در سال 72 به عنوان اعتراض به فشارهائی که برای سانسور کتاب ها وارد می شد از وزارت ارشاد استعفا داد و سه سال بعد توسط اکثریت مردم به ریاست جمهوری رسید.

در مقاله ای در یاس نو محمد تقی فاضل میبیدی نوشته بر اساس آمار رسمی جامعه دینی ایران با یک فروریختگی اخلاقی مواجه است که البته می توان تمام آن را به دشمن نسبت داد ولی سخن بر سر اینست که این انتقادهائی که هر چند یکبار بر زبان مسوولان کشور جاری می شود به کجا می رسد.

این نویسنده روحانی با اشاره به دستگیری دانشجویان و روشنفکران نوشته این سیاست ها ایران را در جهان منزوی می کند و سیاست های داخلی و خارجی را مختل می کند و باید پرسید که این اعمال بدون پشتوانه اخلاقی آیا به نفع نظام است.

به دنبال افشا شدن مذاکراتی که بین منوچهر قربانی فر دلال اسلحه با مقامات وزارت دفاع آمریکا صورت پذیرفته است انتخاب در گزارشی از قول منبع آگاه نوشته مقامات ایرانی در پیامی به همتایان آمریکائی خود خواستار از سر گرفته شدن مذاکرات محرمانه ای شده اند که از سه ماه پیش متوقف مانده است.

به نوشته انتخاب دو دیپلمات برجسته ای که گفتگو با مقامات آمریکائی را پیش می برند با اطلاع رییس جمهور خاتمی به این کار اقدام کرده اند.

خبر انتخاب در حالی منتشر می شود که سخنگوی وزارت خارجه در ماه های اخیر بارها ملاقات و مذاکرات پنهانی بین مقامات ایران و آمریکا را رد کرده و گفته است هر گاه لازم باشد پیام هائی از مجرای رسمی بین دو کشور مبادله می شود.

انتخاب در پایان گزارش خود پیش بینی کرده که گفتگو بر سر سران القاعده که در ایران هستند می تواند تحرک تازه ای در روابط تهران و واشنگتن ایجاد کند و تنش های موجود را بکاهد.

یاس نو خبر از گلایه مصباح یزدی از نبودن فضای لازم برای انتقاد کرده و از زبان وی نوشته هر گاه می خواهیم حرفی بزنیم می گویند انتخابات نزدیک است حرفی نزنید که آرامش را به هم بریزد.

آیت الله مصباح یزدی که از هفته گذشته از ادامه خطبه های نمازجمعه تهران محروم مانده است به نوشته روزنامه های چهارشنبه در اجتماع مردم دانشجویان در مشهد گفته است وقتی هم که انتخابات نیست می گویند حرفی نزن چون آمریکا در خلیج فارس حضور نظامی دارد

جهان پس از جنگ

آخرین نظر سنجی واشنگتن پست: تایید اقدامات رئیس جمهوری در قبال عراق توسط 56 درصد مردم آمریکا

مریم احمدی (رادپوردا): چهارشنبه 22 مرداد 1382 - 13 اوت 2003

روزنامه واشنگتن پست نتایج تازه ترین نظرسنجی خود درباره رئیس جمهوری آمریکا را در شماره روز چهارشنبه منتشر کرده است. طبق این نظرسنجی، حمایت از رئیس جمهوری در مورد جنگ عراق تثبیت شده است. با این حال سه ماه پس از پایان عملیات عمده جنگی در منطقه خلیج فارس، تضاد شدیدی در نظرات مردم در قبال مسائل داخلی که در مورد تجدید انتخاب آقای بوش حائز اهمیت است، پیدا شده است.

عباس ملکزاده (رادپوردا): به نوشته واشنگتن پست، بازگشت به سیاست های دوقطبی و تضاد در نظرات در آمریکا به دنبال دوره ای از وحدت نظر در میان مردم در زمانی که جنگ عراق در اوج خود قرار داشت، بر مبارزات انتخاباتی پرزیدنت بوش برای دوره دوم ریاست جمهوری سایه افکنده است. اکثریتی بالغ بر 56 درصد از کسانی که مورد پرسش قرار گرفتند، نحوه اقدامات آقای بوش را در عراق مورد تایید قرار دادند و از هر 10 نفر، 6 نفر گفتند این جنگ ارزش آن را داشت که روی دهد. این میزان پیشتر پائین آمده بود، اما به طور کلی تفاوت عمده ای با نظرسنجی که یک ماه پیش به عمل آمد نداشت.

در رابطه با مسائل داخلی، آقای بوش از آرای ضعیف تری برخوردار شد. 45 درصد نحوه برخورد او با اقتصاد را تایید کردند و 41 درصد با وجود 455 میلیارد دلار کسربودجه در سال مالی جاری که رکورد را شکسته است، نحوه برخورد رئیس جمهوری با بودجه را مورد تایید قرار دادند.

فقط یک سوم کسانی که مورد پرسش قرار گرفتند، وضعیت اقتصاد را خوب یا عالی توصیف کردند. حدود همین میزان یعنی 32 درصد گفتند اوضاع روبه بهبود می رود و در همین حدود یعنی 29 درصد گفتند اوضاع روبه وخامت می گذارد. این نظرات خوشبینانه تر از آغاز سال جاری به نظر می رسد.

از شرکت کنندگان در نظرسنجی سؤال شد آیا از زمان ریاست جمهوری آقای بوش وضع آن ها بهتر شده است یا بدتر؟ 17 درصد گفتند وضع آن ها بهتر شده است و 25 درصد گفتند وضع آن ها بدتر شده است. در مقایسه با نظرسنجی های پیشین واشنگتن پست از زمان ریاست جمهوری پرزیدنت جرج اچ. دبلیو. بوش پدر رئیس جمهوری کنونی که کارنامه ضعیف او در برخورد با اقتصاد باعث شکست وی در انتخابات ریاست جمهوری سال 1992 شد، آقای بوش در مورد این سؤال ضعیف ترین نمره را آورده است. 14 درصد از کسانی که مورد پرسش قرار گرفتند، همچنان مسئولیت عمده وضعیت اقتصادی را با آقای بوش دانستند و دوبرابر این عده نیز او را مسئول حملات تروریستی 11 سپتامبر سال 2001 تلقی کردند.

به طور کلی 59 درصد معتقد بودند که آقای بوش کار خود را خوب انجام می دهد. با وجود این که این میزان از آغاز ماه آوریل تا کنون 18 درصد کاهش یافته است، با این حال همین میزان از تایید نیز در هنگامی که آقای بوش مبارزات انتخاباتی خود را آغاز کرده است، پایه و اساس خوبی به نظر می رسد. واشنگتن پست این نظرسنجی را در فاصله 7 تا 11 ماه اوت جاری از 1003 نفر به عمل آورد. ضریب خطای این نظرسنجی، 3 درصد است.

از کسانی که مورد پرسش قرار گرفتند سؤال شد اگر انتخابات ریاست جمهوری آمریکا همین امروز برگزار شود، آیا به آقای بوش رای خواهند داد یا نامزد دمکرات ها؟ 48 درصد پاسخ دادند به آقای بوش و 40 درصد گفتند به نامزد دمکرات ها. در رابطه با این سؤال، از هر 10 دمکرات، 8 نفر گفتند از کاندیدای حزب خود حمایت خواهند کرد. و از هر 10 جمهوری خواه، 9 نفر گفتند از آقای بوش حمایت خواهند کرد. در مورد کاندیداهای منفرد، تفاوت 43 درصد تا 39 درصد به نفع آقای بوش بود.

صدام از ظهور تا سقوط

خسرو معتصد- روزنامه اعتماد - پنجشنبه 23 مرداد 1382- 14 اوت 2003

در 14 مهر 1347 ، توطئه کودتایی بر ضد رژیم بعثی کشف شد که ژنرالی بازنشسته ارتش به نام عبدالهادی عبدالغنی الراوی در رأس آن بود. این ژنرال تز برگرداندن شاهزاده‌یی از بقایای خاندان هاشمی را تعقیب می‌کرد ، اما پیش از آنکه دست به اقدامی بزند، توطئه‌اش کشف شد و ناچار اقدام به فرار کرد. عبدالهادی عبدالغنی الراوی برای پناهندگی جایی را بهتر از ایران نیافت و با سوابقی که از دیرباز با ساواک داشت، موفق شد صحیح و سالم از مرز عبور کند و به تهران بیاید. در تهران، ساواک او را زیر پوشش حمایتی و محافظتی خود قرارداد، خانه‌یی در شمیران در اختیارش گذاشت و قرار شد در زمان مناسب از او استفاده شود. صدام از شنیدن این خبر سخت خشمگین و آشفته شد و در صدد برآمد به اقدام متقابل دست بزند. بهترین اقدام، از نظر او، تحت فشار قرار دادن لبنان برای خودداری از استرداد بختیار به ایران بود. در حالی که بخش تندرو حاکمیت عراق برضد ایران اقدام می‌کرد و همه تلاش‌های خود را به کار می‌برد که بختیار تحویل ایران نشود، نظامیان میانه رو تر حکومت احمد حسن البکر سیاست دیگری در پیش گرفته بودند. سپهبد هوایی عبدالغفار هردان التکریتی ، نایب نخست وزیر و وزیر دفاع که به جانشینی صالح مهدی عماش برگزیده شده بود، چون وی را به سفارت عراق در شوروی منصوب کرده بودند، همراه عبدالکریم الشخیلی، وزیر خارجه عراق، در روز 14 آذر در رأس هیاتی سیاسی و نظامی وارد تهران شدند. پیش از ظهر آن روز هردان التکریتی در کاخ نیاوران به حضور شاه رسید و پیام ژنرال احمد حسن البکر، رئیس جمهور عراق را به او تسلیم کرد. سپهبد التکریتی هنگام ورود به تهران گفت در ملاقات با مقامات ایرانی درباره مسائل مورد علاقه، دو کشور مذاکره خواهد شد. خاطر التکریتی آن قدر عزیز بود که ضمن برنامه‌های بازدید از جاهای مختلف کشور و صنایع، از جمله ایران ناسیونال ، شبی هم مجلس بزمی در رزیدانس ویژه وزیر امور خارجه وقت ، اردشیر زاهدی، برای او ترتیب دادند .

سالروز پی‌ریزی ناتو توسط چرچیل و روزولت

در ۱۴ اوت ۱۹۴۱ وینستون چرچیل، نخست‌وزیر وقت انگلیس و فرانکلین روزولت، رئیس جمهور آمریکا در عرشه‌ی یک کشتی در اقیانوس اطلس باهم درباره‌ی اوضاع جنگ جهانی دوم و شرایط پس از جنگ دیدار و گفت‌وگو کردند. در این جلسه موافقنامه‌یی با هشت ماده به امضاء طرفین رسید که روابط همکاری‌جویانه و مسالمت‌آمیز طرفین، شرایط جهان پس از شکست دول محور و تأکید بر اینکه همه مردم دنیا تحت حاکمیت ملی خود و آزاد از هرگونه سلطه و فشار خارجی باید زندگی کنند؛ محتوای این موارد را تشکیل می‌داد.

این دیدار و گفت‌وگو زمینه‌ساز انعقاد پیمان آتلانتیک شمالی در ۴ آوریل ۱۹۴۹ و به تبع آن تشکیل سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) در همان سال شد.

به گزارش دفتر مطالعات بین‌الملل خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) سوال اساسی که در خصوص موضوع شکل‌گیری ناتو مطرح می‌شود این است که شرایط و مقتضیاتی که موجب شکل‌گیری سازمانی به نام ناتو در سال ۱۹۴۹ شد چه بود؟ آیا تشکیل ناتو تماماً برای مقابله به مثل با شوروی تحت شرایط جنگ سرد بوجود آمد یا علل دیگری در تشکیل این سازمان دخیل بود؟ اهداف ایالات متحده از هدایت و رهبری شکل‌گیری این سازمان چه بود؟ و نهایتاً اینکه کشورهای اروپایی تشکیل دهنده و عضو این سازمان با عضویت در این سازمان از چه منافع برخوردار می‌شدند؟

برای دادن پاسخ مناسب به این پرسشها باید شرایط و مقتضیات جنگ جهانی دوم و پس از آن، مورد کنکاش قرار گیرند. تعداد زیادی از کارشناسان عرصه‌ی بین‌المللی معتقدند که برای بررسی عرصه روابط و سیاست بین‌الملل مهمترین پارادایمی که کارایی خود را نشان داده است، پارادایم رئالیسم و نئورئالیسم است.

نظریه‌ی رئالیسم یا واقع‌گرایی بر این باور است که سیاست همانند جامعه مشمول قوانین عینی است که ریشه در نهاد بشر دارد و راهنمای اصلی‌یی که به رئالیسم سیاسی کمک می‌کند؛ تا راهش را در عرصه حیات بین المللی بیابد، مفهوم منافع است که در چارچوب قدرت تعریف می‌شود. (۱)

یکی از مسائلی که پارادایم رئالیستی به آن در چارچوب اصول خود می‌پردازد؛ میحث اتحادهای دول می‌باشد. از نظر این پارادایم اتحادها کار ویژه‌ی ضروری موازنه قدرت در نظام چندقطبی محسوب می‌شوند. از دید این پارادایم دولت "الف" و "بی" که رقیب یکدیگرند، برای حفظ یا افزایش جایگاه نسبی قدرت خود سه راه در پیش رو دارند: ۱- قدرت خود را افزایش دهند ۲- قدرت سایر دولتها را به قدرت خود بیفزایند ۳- مانع از اضافه شدن قدرت سایر دولتها به قدرت خصم شوند. اگر راه اول را برگزینند به مسابقه تسلیحاتی مبادرت می‌کنند و اگر راههای دوم و سوم را انتخاب کنند، سیاست اتحاد را در پیش می‌گیرند. (۲)

بنابراین اتحاد دولتهای حوزه آتلانتیک شمالی در قالب راههای دوم و سوم بوده است. حال سوال اینجاست که چه شرایط محیطی بی موجب تشکیل این اتحاد گردید؟ مهمترین عاملی که موجبات تشکیل ناتو را آفرید، شرایط جنگ سرد بود. به نظر کلود دلماس، جنگ سرد را می‌توان به نبرد اساسی این منافع و اندیشه‌ها تعریف کرد که در یک جنگ کلاسیک پیش نمی‌رود. (۳)

عامل اصلی بروز چنین جنگی در سالهای بعد از جنگ جهانی دوم وجود سلاح اتمی بود؛ که مانع بروز یک جنگ گرم می‌شد. (۴) در دوران پس از جنگ جهانی دوم عملاً تنها دو کشور قدرتمندی که توانایی پیش‌برد موثر منافع خود را داشتند؛ اتحاد جماهیر شوروی و ایالات متحده بودند، شوروی علی‌رغم تلفات انسانی و مادی بالای خود در دوران جنگ، پس از شکست دول محور و مبتنی بر پیش‌رویهایش به سمت غرب اروپا توانست به عنوان یک قدرت موثر پس از جنگ عمل کند، اما باقی کشورهای اروپایی از جمله انگلیس، فرانسه، آلمان و ایتالیا با توجه به خسارات زیادی که متحمل شده بودند؛ توان ادامه حیات و پایداری مستقل در مقابل قدرت پیش‌رونده و تهدید کننده شوروی کمونیستی را نداشتند، لذا عملاً به حمایت و پشتیبانی نظامی آمریکا نیاز پیدا کردند.

از طرف دیگر، از فردای جنگ، آمریکا سلطه اقتصادی خود را بر جهان سرمایه‌داری برقرار ساخت و این سلطه را از طریق نهادهایی که خود موسس آن بوده است؛ تحکیم بخشید. کنفرانس "برتن وودز" در ژوئیه ۱۹۴۴ نظام جدید اقتصادی را تعیین کرد و صندوق جهانی پول نیز که اکثراً با سرمایه‌های آمریکا تاسیس شد؛ کار ادغام و یکپارچگی اقتصاد سرمایه‌داری در سطح جهان را سهولت بخشید و از نظم ایجاد شده در "برتن وودز" مراقبت کرد.

گات (موافقت عمومی در مورد تعرفه‌ها و تجارت) که در سال ۱۹۴۷ در ژنو به امضا رسید؛ دومین ابزار سلطه اقتصادی آمریکا را تشکیل می‌داد. بر این اساس کشورهای امضا کننده و عمدتاً کشورهای اروپایی از تدابیر گمرکی برای حمایت از کالاهای خود نیز خلع سلاح می‌شدند. علاوه بر این تدابیر کلی، آمریکا از طریق طرح مارشال در ۱۹۴۸ برای کمک به بازسازی اروپا و قبل از آن از طریق قانون قرض و اجاره (۱۹۴۱) کمک‌های اقتصادی خود به اروپا را عملی کرد. لذا آمریکا با استفاده از این ابزارها توانست سلطه اقتصادی خود را بر اروپا تحکیم بخشد، ولی سلطه اقتصادی به تنهایی کفایت نمی‌کرد و لازم بود تا پیوندهای نظامی نیز برقرار گردد. سلطه فرهنگی آمریکا نیز از طریق قراردادهایی نظیر قرارداد بلوم بیرنز (Blum-Byrnes) که فرانسه را مجبور به خرید فیلم‌های آمریکایی می‌کرد؛ برقرار گردید. (۵) در راستای تکمیل پیوندهای آمریکا و اروپای غربی و تحکیم سلطه آمریکا بر جهان سرمایه‌داری، از ژوئیه ۱۹۴۸ در واشنگتن مذاکراتی برای همکاری‌های نظامی با اروپای غربی تشکیل شد؛ که نهایتاً منجر به امضای پیمان واشنگتن مشهور به پیمان آتلانتیک شمالی در ۴ آوریل ۱۹۴۹ شد. امضا کنندگان این پیمان عبارت بودند از بلژیک، انگلیس، کانادا، دانمارک، فرانسه، ایسلند، ایتالیا، لوگزامبورگ، هلند، نروژ، پرتغال و آمریکا که چهار کشور یونان و ترکیه در ۱۹۵۲، آلمان غربی در ۱۹۵۵ و اسپانیا در ۱۹۸۲ در طول جنگ سرد به این پیمان پیوستند. برای اجرای شرایط این معاهده، ساختار گسترده سیاسی - نظامی و مدیریتی سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) ایجاد گردید که عمده‌ترین و مهمترین بخشهای آن عبارتند از ۱- شورای آتلانتیک شمالی متشکل از وزرای خارجه، اقتصادی و دفاع کشورهای عضو که دربارهی مهمترین موضوعات سیاسی نظامی تصمیم‌گیری می‌کنند ۲- کمیته‌ی نظامی متشکل از روسای ستادهای ارتش کشورهای عضو که به فرمول‌بندی خط‌مشی‌های استراتژیک نظامی برای در دستور کار قرار گرفتن در شورا، می‌پردازند. ۳- دبیرخانه سازمان که بوسیله یک دبیرکل هدایت می‌شود. (۶)

منشور این سازمان دارای ۱۴ ماده است که ماده‌ی اصلی و مهم آن ماده ۵ است. این ماده می‌گوید: «اعضا موافقت می‌کنند که حمله نظامی به یک یا بیش از یکی از اعضا، چه در اروپا یا آمریکای شمالی به عنوان حمله علیه همه اعضا تلقی می‌شود و در نتیجه اعضا موافقت خواهند کرد که اگر چنین حمله نظامی‌یی به وقوع بپیوندد، هر کدام از آنها، در اجرای حق دفاع از خود اعم از فردی یا جمعی که توسط ماده ۵۱ منشور سازمان ملل متحد به رسمیت شناخته شده است، به عضو یا اعضای که مورد حمله واقع شده‌اند؛ سریعاً به صورت انفرادی و با همکاری دیگر اعضا مساعدت خواهند کرد. چنین اقدامی ضروری‌یی شامل استفاده از نیروی نظامی برای بازگرداندن و حفظ امنیت حوزه‌ی آتلانتیک شمالی می‌باشد. (۷)

شوروی نیز برای مقابله با سازمان پیمان آتلانتیک شمالی در سال ۱۹۵۵ پیمان ورشو را تشکیل داد؛ که اعضای آن شامل کشورهای بلوک شرق از جمله اتحاد جماهیر شوروی، آلبانی، بلغارستان، چکسلواکی، آلمان شرقی، مجارستان، لهستان و رومانی بودند که این سازمان در سال ۱۹۹۱ با فروپاشی بلوک شرق به حیات خود خاتمه بخشید.

نکته‌ی قابل توجه در دوران پس از فروپاشی نظام دوقطبی بحث دلایل تداوم موجودیت این سازمان بود. ناتو در زمان جنگ سرد به عنوان یک پایه‌یی برای سیستم دفاعی غرب در مقابل تهدید کمونیسم عمل می‌کرد و چارچوب سیاسی - نظامی ناتو به عنوان یک ابزار برای حل بسیاری از مسائلی که در داخل اتحاد بوجود می‌آیند؛ از جمله سازش دادن سیاست‌های خارجی و دفاعی ۱۶ عضو مستقل این سازمان، عمل می‌کرد. در دهه‌ی ۱۹۸۰ به وسیله‌ی رشد چند کانون قدرت در دنیا، پرداختن ایالات متحده به امور آمریکای مرکزی و خاورمیانه، تضاد بر سر استراتژی و خط‌مشی‌های هسته‌یی و رشد حس استقلال طلبی در اروپای غربی این سازمان دچار تنگناهایی شد. در دهه‌ی ۱۹۶۰ فرانسه نیروهای نظامی‌اش را

از ناتو خارج کرد؛ چرا که یکی از مهمترین چالشهای ناتو نزاع برای رهبری آن توسط فرانسه و آمریکا بود. بنابراین فرانسه از شاخه‌ی نظامی ناتو خارج شد، اما همکاریهای خود را با این سازمان کاملاً قطع نکرد. (۸)

در کل می‌توان تشکیل سازمان پیمان آتلانتیک شمالی را یکی از طرحهای بلندمدت آمریکا برای کنترل جهان سرمایه‌داری و مستحکم کردن سیطره خود بر آن دانست. هر چند که آمریکا در راستای تحکیم حاکمیت و برتری خود بر جهان سرمایه‌داری از تشکیل این سازمان مقابله با تهدیدات شوروی را نیز مدنظر داشت، چرا که بلوک شرق به رهبری اتحاد شوروی در تضاد با اصول و قواعدی بود؛ که ایالات متحده برای گسترش و تحکیم سلطه خود به آنها تمسک می‌جست. با توجه به اینکه بسیاری از تحلیلگران طی جنگ سرد برای ناتو سه کارکرد قائل شده بودند؛ که عبارتند از ۱- مقابله با تهدید شوروی ۲- پاسخ ناتو به هرگونه تهدیدی خارج از چارچوب تهدیدات شوروی ۳- توزیع ارزشهای لیبرال دموکراسی و اقتصادهای بازار آزاد. (۹)

حال می‌توان تداوم ناتو پس از جنگ سرد را در راستای کارکردهای دوم و سوم آن دانست که براساس منافع بلندمدت آمریکا برای حاکمیت بر جهان پس از جنگ سرد و ایجاد جهان تک قطبی شکل گرفته است.

منابع:

- ۱- مورگنتا، هانس جی، سیاست میان ملتها: تلاش در راه قدرت و صلح، ترجمه حمیرا مشیرزاده، تهران: موسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه، ۱۳۷۴. صص ۶ - ۵
  - ۲- همان منبع، صص ۸ - ۳۰۷
  - ۳- نقیب‌زاده، احمد، تحولات روابط بین‌الملل: از کنگره وین تا امروز، تهران: نشر قومس، ۱۳۷۲، صص ۳۰۰ - ۲۰۰
  - ۴- همان
  - ۵- همان، صص ۶ - ۲۰۵
  - ۶- نگاه کنید به The international relations pictionary و Plano.jack. and Roy olton و انتشارات وزارت امور خارجه، ۱۳۷۵، صص ۱۷۳
  - ۷- نگاه کنید به The Morth Atlamtic Treaty و www.washingtonpostocom
  - ۸- نگاه کنید به The international relations pictionary، صص ۲۲ - ۳۲۱
  - ۹- نگاه کنید به The New Rolr of Nato after the post cild war و <http://netcity1.web.hinet.net/user/data/wutl/eur/nato.htm>
- انتهای پیام

پرسشی که پس از پایان جنگ سرد کرارا توسط کارشناسان روابط بین‌المللی مطرح شده و پاسخهای متفاوتی به آن داده شده است، این است که با توجه به اینکه سازمان پیمان آتلانتیک شمالی (ناتو) تحت شرایط و اقتضائات جنگ سرد توسط دول سرمایه‌داری و تحت رهبری ایالات متحده تشکیل شد؛ چه لزومی داشت که پس از جنگ سرد نیز به حیات خود ادامه دهد؟ به عبارت دیگر الزامات این ادامه حیات از نظر قدرتهای عضو این سازمان در شرایط پس از جنگ سرد کدامند؟

به گزارش دفتر مطالعات بین‌الملل خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) عده‌ای از کارشناسان معتقدند که با توجه به اینکه پس از جنگ سرد یکی از دو ابرقدرت دوران جنگ سرد موجودیت خود را از دست داد و عملاً یک ابرقدرت به تنهایی باقی ماند، خواه ناخواه نظام بین‌الملل به سمت تک قطبی شدن پیش رفت. هرچند در عرصه‌ی نظام بین‌الملل امروزی قطبهای مختلف قدرت خصوصاً از جنبه اقتصادی در حال شکل گیری هستند، اما تا نهادینه شدن این قطبها، ایالات متحده به عنوان قطب برتر تلاش دارد که در آینده موضع هژمونیک خود را در عرصه‌ی جهان چند قطبی نیز حفظ کند. براساس همین مساله است که آمریکا تلاشش را برای تسلط بر ابزارهای قدرت آینده از جمله مبادی تامین انرژی در خاورمیانه و گسترش و توسعه‌ی تکنولوژی نظامی متمرکز کرد.

ایالات متحده پس از جنگ سرد به دلیل پایان یافتن رقابتهای نظامی و ایدئولوژیکی در عرصه‌ی بین‌المللی و اولویت یافتن اقتصاد در معادلات بین‌المللی تلاش کرد؛ که جهان را به سمت و سوی مزیت برتر خود یعنی فاز نظامی سوق دهد و نظامی‌گری را در عرصه‌ی بین‌المللی به‌عنوان حوزه‌ی رایج رقابت بین قدرتها قرار دهد تا بتواند از طریق همین ابزار به منابع دیگر قدرت در جهان دست یابد. با در نظر گرفتن این مسئله استمرار حیات ناتو پس از جنگ سرد را نیز می‌توان پاسخ گفت.

کارشناسان روابط بین‌الملل معتقدند که در استراتژی اتحاد و تعهد نیز مانند سایر جهت گیریهای سیاست خارجی، باید متغیرهایی چون نیازهای داخلی، میزان برخورداری از قدرت، وضعیت جغرافیایی و ژئوپلیتیکی، میزان تهدیدات و فشارهای بین‌المللی و بالاخره ساختار و عملکرد نظام بین‌الملل را در نظر گرفت. (۱)

بنابراین تاسیس سازمانهایی مثل ناتو و ورشو در دوران جنگ سرد به منظور ایجاد نوعی بازدارندگی بود، اما با توجه به از بین رفتن اهداف این دو اتحاد با پایان یافتن جنگ سرد، قاعداً می‌بایست هر دو این سازمان‌ها منحل می‌شدند که البته پیمان ورشو در آوریل ۱۹۹۱ فروپاشید، ولی ناتو همچنان به حیات خود ادامه داد و مطرح شد که این سازمان به علت دگرگونی در نظام دو قطبی و تغییرات ناشی

از فضای جنگ سرد، براساس هدفهای جدیدی که عمدتاً توسط ایالات متحده هدایت می‌شد؛ در مرحله تجدید سازمان قرار گرفته است.

در مقطع فروپاشی نظام دوقطبی درباره‌ی لزوم یا عدم لزوم ادامه حیات ناتو بحثهای جدی‌یی در محافل دیپلماتیک و کارشناسی در اروپا بروز کرده بود؛ که طرح این گونه نظریات موجب تضعیف روابط بین آتلانتیک و اتحادیه ناتو و به تبع آن نگرانی ایالات متحده از به خطر افتادن نفوذش در قاره اروپا شد. لذا با جدی شدن بحثها درباره‌ی اضمحلال ناتو و عدم نیاز به آن پس از جنگ سرد، طرفداران حفظ اتحادیه، خصوصاً تحلیلگران آمریکایی این موضوع را مطرح نمودند که تهدیدات علیه امنیت اروپا و جهان سرمایه‌داری از بین نرفته است. بلکه خطرات جدیدی، امنیت غرب را تهدید می‌کند. (2)

با در نظر گرفتن اینکه در اواخر قرن بیستم و در آستانه‌ی قرن بیست و یکم بسیاری از مفاهیم معانی قبلی خود را از دست داده‌اند و نیاز به باز تعریف دارند، بر همین اساس درباره‌ی تداوم ناتو نیز تعریف جدیدی از مفهوم امنیت و تهدیدات، بعد از جنگ سرد می‌بایست ارائه می‌شد. بر مبنای ارائه‌ی یک تعریف جدید از امنیت و تهدید برای دولتهای عضو، این سازمان همچنان به موجودیت خود ادامه داد. در تعریف جدید تهدیداتی نظیر تروریسم، ناسیونالیسم افراطی، مواد مخدر، بی ثباتی سیاسی، منازعات قومی داخلی اروپا بعد از جنگ سرد، تکثیر سلاح‌های کشتار جمعی و قاچاق تسلیحات و مهاجرت‌های بی‌رویه به عنوان عوامل مهمی در تامین امنیت دولتها مورد توجه قرار گرفته‌اند. (3)

با توجه به تعریف جدید شمول مخاطرات و تهدیدات دولتهای عضو ناتو، بسیار گسترش یافته است و حتی جنایات خرابکارانه و سازمان یافته را هم دربر می‌گیرد. همین امر وجود ناتو را، به عنوان تنها نهادی که در حال حاضر قادر به ارائه تضمین‌های نسبتاً مطلوب در جهت مقابله با این تهدیدات می‌باشد، مورد تاکید قرار می‌دهد. از طرف دیگر تغییر کیفیت این تهدیدات، لزوم تعبیه ساختارهای لازم برای مقابله با آنها و انجام اصلاحاتی در ناتو را ضروری می‌سازد.

این تغییرات در زمینه‌هایی نظیر گسترش محدوده جغرافیایی ناتو، اصلاح ساختار نیروهای ناتو و توسعه‌ی مشارکت میان ناتو و دیگر دولتهایی که تلقی مشترک از تهدیدات یاد شده دارند و همچنین مهم‌تر از همه، افزایش ماموریتها و اختیارات این سازمان در زمینه‌ی امنیت دسته جمعی و مدیریت بحران را دربرمی‌گیرد. (4)

بر اساس همین تهدیدات جدید مطرح شده خصوصاً از جانب ایالات متحده است که گسترش ناتو به شرق در دستور کار قرار گرفت. هدف از این گسترش در واقع بسط حوزه نفوذ ناتو به رهبری آمریکا برای افزایش همکاریهای امنیتی علیه تهدیدات عنوان شده می‌باشد. آمریکا نیاز دارد که برای حفظ موضع برتر خود در دوران پس از جنگ سرد کشورهای بیشتری را تحت شمول حوزه امنیتی خود قرار دهد که گسترش ناتو به شرق می‌تواند این جنبه را تحقق بخشد. بر همین مبنای نشستهای متعددی از آغاز زوال جنگ سرد برگزار شد؛ تا در ساختار ناتو نیز بازتعریفی صورت گیرد و از جنبه‌ی عمدتاً نظامی به جنبه‌های مدنی برای افزایش صلح و امنیت نیز پرداخته شود.

این فرایند از کنفرانس بروکسل در مه 1989 آغاز شد. در این کنفرانس مفهوم جامعی برای کنترل تسلیحاتی و خلع سلاح اتخاذ شد. این مفهوم جدید ارتقاء بخشیدن به ثبات و امنیت منطقه‌یی را فراتر از تقلیل سفر تسلیحات تعریف کرد. پس از آن در جولای 1990 در کنفرانس لندن نیز بر سر مفهوم استراتژیک ناتو برای دفاع و پاسخ منعطف توافق شد و سلاح‌های اتمی به عنوان سلاح‌هایی برای آخرین راه کار تعیین شدند و از کشورهای عضو پیمان ورشو سابق برای برقراری رابطه دیپلماتیک با ناتو دعوت به عمل آمد. (5) در کنفرانسهای رم در 1991، اسلو در 1992 و کنفرانسهای دیگر، کارکردهای جدیدی از جمله حفظ صلح و مدیریت بحران و صلح، افزایش تعاملات و همکاریهای سیاسی و کاهش نیروهای نظامی برای ناتو در نظر گرفته شدند. بر همین مبنای بود که کشورهای لهستان، چک و مجارستان در آوریل 1999 به عضویت ناتو پذیرفته شدند و در 27 مه 1997 نیز روابط و همکاری امنیتی دوجانبه بین فدراسیون روسیه و اعضای سازمان پیمان آتلانتیک شمالی در پاریس امضا شد.

پس ناتو پس از جنگ سرد مانند پیمان ورشو به حیات خود خاتمه نبخشید؛ چرا که بر اساس تعریف کارکردهای جدید برای خود به حیات خود تداوم بخشید.

برای تداوم موجودیت ناتو پس از پایان جنگ سرد و به رغم از بین رفتن علت ماهوی شکل‌گیری ناتو، علل مختلفی مطرح می‌شود، اما اگر به این عوامل برحسب اهمیت ضریب بدهیم، خواهیم دید که تمایلات و منافع ایالات متحده برای ساخت جهانی تک قطبی و بسط نفوذ و سلطه خود بر سیستم بین‌المللی در آینده، مهمترین انگیزه‌ی حفظ و حتی گسترش ناتو به سمت شرق بوده است.

منابع:

- 1- قوام، عبدالعلی، اصول سیاست خارجی و سیاست بین‌المللی، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، 1373، ص 18
- 2- اعظمی، نبی‌الله، ناتو، سیستم امنیت دسته جمعی و تحولات آن پس از جنگ سرد، فصلنامه‌ی سیاست خارجی، سال شانزدهم، پاییز 1381

3- همان

4- همان

5- Key post cold war nato decisions، www.ndu.edu

انتهای پیام

